

ئەگەر وریا نەبین، وشە "من"، "ئیمە" دەفەوتینی!

ح. س. سۆران

soran909@hotmail.com

وشە "من" کە بە مانای هاوئەناو (ضمیر) ی هەوڵ کەسی وێژەر (متکلم) ه و بە زمانی فەرەنگی پێی دەلێن "ئیکۆ"، لە روانگە کۆمەڵناسیەوه، وشەیهکی تەنیا بال و "یەکلایەبا"یە، بە چەشنیکی وا، کە پیتۆلە بێرەمەندەکانی جیهان، لە میژەوه مەکتەبێکی "ئایۆرە" یان پێ تەرخان داوه، بە ناوی مەکتەبی "ئیکۆیزم" یا "مەنمایەتی". لە مەکتەب (دوکتورین) ی ئیکۆیزم دا، تەوەرە وشە "من" ه و باس باسی "خۆم"، بە قۆلی کوردی خۆمالی، خۆمالییە! کەچی لە ئاسانی ژبانی هەر گەلیکدا، من وەک تاقە ئەستێرەیهک وایە و ئیمە کەهەشانین!

بە داخەوه، لە نیوکۆمەلی کوردەواریدا، ئەم ئیکۆیزمە بە چەشنی پێویست نەخراوتە پشت کەنەکەوه و زۆر جار، لە بواری رامیاری، فەرەنگی، کۆمەڵایەتی و..... دا، وەک زارو رەگی حەياتی "ئیمە" ی مژبۆه. بە کورتی و بە کوردی، زۆر جار وشە "من" بووتە هۆی فەوتانی "ئیمە"، چون زۆر لە داوەرێهەکان، بە کەپوولە (پێوهر) ی "من" دەکرێ، نەک "ئیمە" – بۆوینە:

- ۱- ئەگەر هین، "من" ی خۆش نەوێ، پیاویکی باش نیه.
- ۲- ئەگەر فیسارەکەس حیزبەکە "من" ی پێ باش نەبێ، مرۆفیکێ شیواو نیه.
- ۳- ئەگەر وانیک، ناوی "من" ی، بە باشی لە نووسراوهکەیدا نەنوسیبێ، شوینەوارەکە ی باش نیه.
- ۴- ئەگەر فلانە گۆفار لەگەڵ من دا، وتوێژیکێ رازاوهی نەکردبێ، دو قرائیش ناھینێ.

۵- دەیان ئەگەر و "من" ی دیکە ی جۆرەجۆری زەرەرھین! بە قەولی فارس کەس نیو مەن نیه، پاکمان مەن یین. بەم چەشنە ئەگەر "من" بو بە بەردی محەکی ناسین و راقەکردنی هەمو شتیک، تێروانینی دیتنی مرۆف و چکۆلە دەبیتەوه، کە رایەلوپۆی تەواوی شتەکان دەپچرێ و تیکدەچی. وەک مشتیک لە خەلوار عەرزتان بکەم:

- رەنگە یەکیک "من" ییشی خۆش نەوێ و مرۆفیکێ باشیش بێ – نابێ چون قینی لە "من" ه، یا دو قسە ی حەقو رەقی سەبارەت بە "من" کردوه، خوینی بکەمە شووشەوه – باش بوون لەگەڵ "من" خۆشەویستن عەرز و عاسمان تۆفیریان هەیه. دەبێ ئیمە لەباتی "من"، هەمیشە "ئیمە" لەبەرچاو بگرین، چون گەل "ئیمەیه"، نەک "من" ی تەنیا – دەنا "من"، "ئیمە" دەفەوتینی.

هۆنراوه:

"من" یەکیکم، نەختی جیمە بەری سەرکەوت پشتی لیمە
کاتی کۆ بوین، بوینە "ئیمە" عەقل هیوا ی دنیای پیمە
ح. س. سۆران

تیبینی کوردستان نیت:

ئەم نووسینە دەربیرینی بیروبۆقونی خاوەنەکەیهتی، کوردستان نیت لە ناوەرۆکەکە ی بەرێسیار نییه.

